

QUADERNS GADESO

ANÀLISI DE LA REALITAT SOCIOECONÒMICA DE LES ILLES BALEARS. Nº 65. GENER 2006

2006

Tal com es va fer a anys anteriors, Quaderns Gadeso publica i analitza les principals inquietuds dels ciutadans de Balears durant l'any que acaba de començar. A més de presentar les dades de tipus general, i degut a la seva gran rellevància, hem pensat centrar la investigació damunt les opinions i percepcions que es tenen referides a la immigració.

Per això, hem realitzat una investigació basada en les preguntes bàsiques que el CIS ha realitzat al conjunt de l'estat (Novembre 2005). Consideram d'interès comprovar si hi ha diferències rellevants entre uns resultats i els altres. En qualsevol cas, es pot consultar la totalitat de la investigació del CIS referida a la immigració al número xxx de la secció "Dossiers" de la nostra pàgina web. Sens dubte, la immigració ens ocupa i ens preocupa. Però, ¿en quina direcció?

www.gadeso.org

PREOCUPACIONS 2006 (XI)

¿LA IMMIGRACIÓ COM A PROBLEMA?

Com sol ser habitual, no hi ha una plena coincidència entre les preocupacions dels ciutadans del conjunt d'Espanya i les dels ciutadans de la nostra comunitat autònoma, però una lectura més acurada ens pot fer veure que, amb matissos, es posen de manifest unes tendències similars.

En el cas del conjunt d'Espanya, l'atur continua essent la principal preocupació. Pels ciutadans de Balears, no és aquesta la principal inquietud, però es posen de manifest preocupacions entorn a la **situació econòmica**, ja sigui percebuda com una manca de claredat en les perspectives de futur, com en les dificultats de l'economia domèstica. Els balears que es preocupen per temes econòmics són un 28%.

Malgrat la seva reiteració, no deixa de ser altament rellevant i preocupant la insistència en les dificultats d'**accés**

a l'**habitatge** en totes i cadascuna de les illes (assoleix un 54% al conjunt de les Balears). Una vegada més, emperò, cada illa té les seves pròpies peculiaritats. Així, a Menorca i a Formentera s'insisteix una vegada més en les deficitàries **infraestructures de comunicació**, bàsicament exteriors. En canvi, a Eivissa preocupa, i molt, la manca d'una xarxa viària adequada.

Per primera vegada al conjunt d'Espanya, la **immigració** ocupa el segon lloc en les preocupacions ciutadanes fins arribar al 40%. Pot cridar l'atenció l'aparició a la nostra comunitat de la immigració com a problema (38% de ciutadans balears). Aquest fet, que a anteriors investigacions començava a aparèixer, pren de dia en dia més significació a totes les illes, encara que amb distinta intensitat segons els graus de rellevància de la presència d'immigrants.

TAULA 1

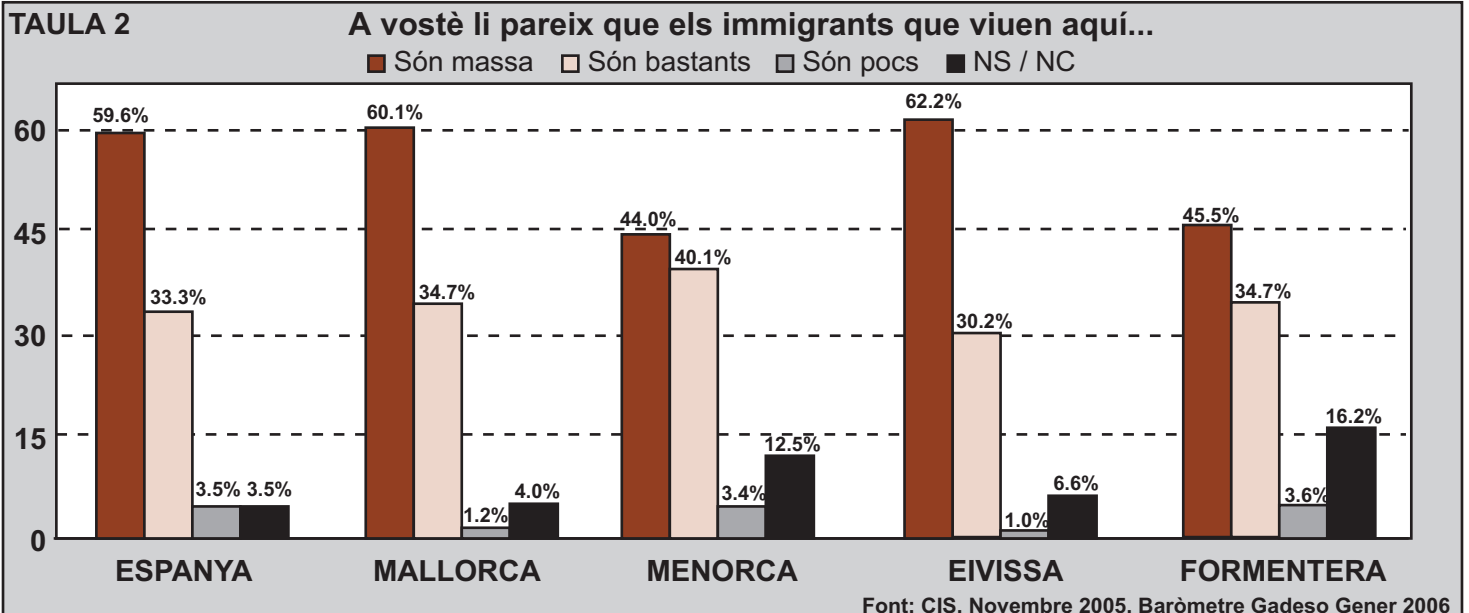
PREOCUPACIONS 2005

	Espanya	Mallorca	Menorca	Eivissa	Formentera
1 ^a	Atur	Habitatge	Habitatge	Habitatge	Habitatge
2 ^a	Immigració	Immigració	Comunicacions	Immigració	Comunicacions exteriors
3 ^a	Terrorisme	Futur econòmic	Qualitat serveis públics	Economia	Qualitat serveis públics
4 ^a	Habitatge	Economia familiar	Immigració	Xarxa viària	Economia

Font : CIS. Novembre 2005. Baròmetre Gadeso Gener 2006

¿SÓN MASSA?

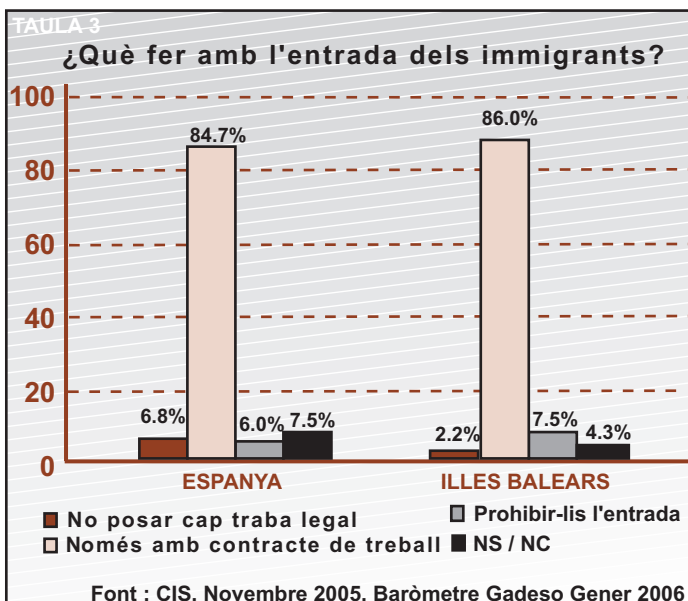
Les darreres dades referides a la població balear posen de manifest la presència cada vegada més intensiva de persones no nascudes a la nostra comunitat, especialment estrangers no comunitaris, fins arribar a la xifra de 152.659 persones. El procés de regularització ha incrementat un 16% el número d'estrangers a Balears i les afiliacions a la Seguretat Social havien augmentat en 19.672 persones, a data de 30 de novembre de 2005.

A **Mallorca** i a **Eivissa**, on la presència d'immigrants és més rellevant, entorn d'un 60% de la població considera que els immigrants "són massa", percentatge superior a la mitjana espanyola. A **Menorca** i a **Formentera**, on la presència d'immigrants és menor, aquesta percepció negativa és minoritària, encara que significativa.

Tal com es pot comprovar a la taula número 2, pràcticament tots els ciutadans de **Mallorca** i **Eivissa** tenen una opinió formada, en canvi a **Menorca** i a **Formentera**, es posa de manifest un índex significatiu de persones que no tenen una opinió formada (NS/NC) de la presència d'immigrants al seu entorn.

Una anàlisi més acurada d'aquestes dades ens duria a concloure que aquesta percepció varia segons la natura dels distints nuclis de població. Així, als principals nuclis urbans de Mallorca, i especialment a **Palma**, el percentatge dels que opinen que "són massa" arriba fins el 65%, i augmenta a les barriades de Palma on la presència d'immigrants és més rellevant. El mateix passa amb les principals poblacions de Menorca i Eivissa. És lògic que la presència rellevant d'immigrants a Balears ocupi i preocupi. El repte està en conèixer com es fa front a aquest fenomen: si es planteja exclusivament com una *agressió*, o sense negar la seva problemàtica, es consideren mesures d'*inclusió*.

¿QUÈ FER?

Si ens fixem amb els resultats inclosos a la taula número 3, un 86% dels ciutadans de les Balears considera que només s'hauria d'admetre l'entrada d'immigrants amb contracte de treball. A Menorca i a Formentera aquest percentatge baixa fins un 80%.

Per altra banda, un 7.5% dels balears creu que s'hauria d'impedir l'arribada de nous immigrants. Aquests índexs, com es pot comprovar, són superiors al conjunt d'Espanya.

Una vegada més, aquests índexs no tenen la mateixa incidència a nuclis de població amb més o menys presència d'immigrants i segons siguin els segments socioeconòmics de referència. Així, els sectors professionals assalariats posen de manifest una actitud més radical en la necessitat de prohibir l'entrada de més immigrants (assoleix un 12%) per considerar-los possible competència al mercat de treball.

¿ENS PERJUDIQUEN?

La preocupació davant el fenomen de la immigració té diverses perspectives. Per un costat, la inquietud de que es percebi una presència massiva d'immigrants com una possible competència dins un mercat de treball cada vegada més competitiu; i per un altre, la possible percepció de dificultats per conviure amb persones i col·lectius de diferents cultures i hàbits.

A un moment on es donen, malgrat que les xifres d'atur a la nostra comunitat siguin baixes, índexs de preocupació per una progressiva temporalització i precarització dels llocs de feina, es manifesten dades preocupants de percepció dels immigrants com una font de pèrdua del poder adquisitiu dels salaris i/o d'unes condicions laborals pitjors. Aquesta preocupació es manifesta fonamentalment a **Mallorca** i a **Eivissa**, on els percentatges són pràcticament idèntics als del conjunt d'Espanya. No obstant, pot resultar molt significatiu que, així com al conjunt de l'estat el nombre de persones que consideren que la immigració no perjudica les condicions laborals dels treballadors autòctons és superior als que no ho creuen així, al conjunt de les Balears (encara que amb distinta intensitat depenent de l'illa) són majoria els que creuen que l'arribada d'immigrants afecta negativament les seves condicions laborals.

Al conjunt de les Balears, una majoria considera que els immigrants cobreixen llocs de feina que els treballadors d'aquí no poden o no volen cobrir. No obstant, malgrat aquesta percepció, un número rellevant (més d'una quarta part) de ciutadans de la nostra comunitat, consideren que

si l'immigrant es queda sense feina, hauria de ser expulsat del país. Aquesta dada és significativa si es té en compte que, amb molta freqüència, els immigrants són els que tenen un tipus de contractació més temporal i precària i, per tant, poden quedar-se sense treball amb més facilitat (amb subsidi o no). En conseqüència es té la percepció de que el fet de la immigració és una situació temporal i transitòria, lligada a un contracte de treball.

Amb excessiva freqüència es posa de manifest una tendència de relacionar el fet de la immigració amb la delinqüència. Com a conseqüència d'aquesta percepció, una majoria de ciutadans, (entorn al 80% si exceptuem **Menorca**), considera que si un immigrant comet un delictes greu hauria de ser expulsat immediatament del país.

En general, el conjunt de les dades no és molt diferent entre Balears i el conjunt de l'estat. Una anàlisi més pormenoritzada ens permet deduir que la seva màxima similitud es dona amb les autonomies i poblacions on la presència d'immigrants és rellevant, com en el cas de les Illes Balears.

TAULA 4

¿Està d'acord o no amb les següents afirmacions?

		ESpanya	MALLORCA	MENORCA	EIVISSA	FORMENTERA
Els sous baixen amb l'arribada d'immigrants que venen a treballar i viure a Espanya.	D'acord	47.0%	47.4%	43.2%	48.3%	45.1%
	En desacord	48.3%	38.2%	40.2%	33.8%	39.8%
Els immigrants permeten cobrir llocs de treball pels que no hi ha suficient mà d'obra.	D'acord	65.4%	67.0%	68.8%	64.8%	66.5%
	En desacord	20.8%	19.1%	15.4%	20.5%	20.4%
Si un immigrant es queda sense feina durant molt de temps hauria de ser expulsat del país.	D'acord	26.1%	28.2%	25.4%	29.2%	26.0%
	En desacord	53.6%	50.1%	54.1%	49.2%	52.1%
Si un immigrant comet un delictes greu, hauria de ser expulsat del país.	D'acord	79.1%	80.3%	69.4%	83.8%	75.1%
	En desacord	12.9%	11.5%	15.4%	11.1%	12.3%

Font : CIS. Novembre 2005. Baròmetre Gadeso Gener 2006

¿QUINS DRETS?

Es suposa, al manco en principi, que els immigrants, pel simple fet de ser persones humanes, tenen o haurien de tenir els mateixos drets i deures que nosaltres mateixos. Volem insistir en el concepte de "deures" per no adoptar una actitud paternalista: exigir per ells uns mateixos drets i, alhora, demanar-los una voluntat i capacitat d'acceptar de manera activa els nostres fets i comportaments culturals, sense que per això hagin de renegar de la seva pròpia identitat.

TAULA 5

¿Creu vostè que als immigrants se'ls haurien de donar facilitats per...	ESPANYA		ILLES BALEARS	
	SÍ	NO	SÍ	NO
portar a la família a viure amb ells	73.0%	17.2%	68.1%	18.4%
accedir a l'educació pública	92.5%	4.7%	90.8%	4.5%
accedir a la sanitat pública	81.3%	13.6%	82.4%	13.3%
obtenir un lloc de treball en igualtat de condicions que els espanyols	86.4%	9.1%	80.4%	10.2%

Font : CIS. Novembre 2005. Baròmetre Gadeso Gener 2006

Al conjunt de les Balears és menor que a la resta de l'estat el número de persones que consideren que s'hauria de facilitar que els immigrants *puguin portar la seva família a viure amb ells*. Avui, al conjunt de les illes, comença ser un fet rellevant el que es denomina *reagrupació familiar*, que, d'alguna manera, significa una certa voluntat de permanència entre nosaltres. Aquest fet, entre altres conseqüències, suposa que aquesta nova població també té dret a l'*accés als serveis públics bàsics*, com poden ser l'**educació** i la **sanitat**. A les Balears, encara que els resultats siguin positius, és menor el nombre de ciutadans que consideren que els immigrants han de tenir *accés a l'educació pública*, i són sensiblement menys que a la resta de l'estat els que pensen que han d'*obtenir un lloc de treball en igualtat de condicions que els espanyols*.

En referència al sistema educatiu, la presència d'alumnes estrangers al curs 2003-2004 era d'un 9.74% (17.063 alumnes). Al present curs, l'índex ha arribat al 10.73% (19.023 alumnes). A més, es dona una concentració dels alumnes immigrants a l'escola pública, amb 13.189 alumnes, mentre que als centres concertats són 5.623 i als privats, 211. Això implica fer un esforç en infraestructures i equipaments, a més de plantejar una greu problemàtica d'excessiva concentració als mateixos centres, amb tota la dificultat de disseny i posada en pràctica de programes educatius que contemplin la diversitat dels alumnes. Com és conegut, la presència de la nova població immigrant tendeix a provocar una certa saturació als ja deficitaris equipaments sanitaris: ambulatoris, metges especialistes i serveis hospitalaris.

TAULA 6

¿Està d'acord amb les següents afirmacions?

Encara que aprenguin la nostra llengua i costums, és bo que mantinguin la seva llengua i costums.	<p>ESPANYA: 71.7%</p> <p>BALEARS: 70.8%</p>
Han d'oblidar els seus costums, aprendre la nostra llengua i els nostres costums.	<p>ESPANYA: 22.4%</p> <p>BALEARS: 21.2%</p>

Font : CIS. Novembre 2005. Baròmetre Gadeso Gener 2006

CON-VIVÈNCIA

En teoria, segons reflecteix la taula adjunta, ens declaram partidaris de cercar i trobar un nivell de convivència amb les persones immigrades: encara que considerem han d'aprendre la nostra llengua i costums, també és just que mantinguin les seves manifestacions culturals. Però no sempre es fàcil posar en pràctica aquesta declaració d'intencions, especialment quan la presència de fets culturals diferenciats són molt rellevants per l'alt nombre dels seus practicants.

En la pràctica, conviure de manera raonable no resulta fàcil. Aquí, una vegada més, s'ha d'insistir en exigir a tots, autòctons i immigrants, que es treballi per una ciutadania comuna, el que vol dir, tenir tots els mateixos drets i també els mateixos deures.